

АРХІВНА ПЕРІОДИКА — сукупність спеціальних галузевих періодичних (зокрема продовжуваних) видань, що виходили (чи виходять) в Україні і висвітлюють питання історії, теорії та практики архівної справи. Видання розраховані на співробітників архів. установ, дослідників у галузі історії, джерело-, документо-, архівознавства, учених, аспірантів, студентів цих спеціальностей та ін. У розвитку А. п. можна виділити 4 осн. періоди. 1918–31, що характеризується зародженням ідеї створення укр. архів. видань (ж. «Пам'ятки») за доби ЦР, її втіленням за часів Директорії (часопис «Українська старовина»), організацією наук.-видавн. діяльності Укрцентрархіву за умов тісної співпраці з місц. архів. кореспондентами. Одночасно з виходом ж. «Архівна справа» (1926–31) та «Бюлетеня Укрцентрархіву» (1925–31) робилися спроби видання наук.-інформ. бюлетнів на місцях: «Червоний архівіст» (Київ. губ. архів, 1924–25), «Архівний робітник» (Луган. окружний архів, 1926–27). Зародження і розвиток А. п. тісно пов'язані, з одного боку, з традицією видань губерн. ученими, архів. комісіями (Таврій., Черніг., Полтав., Катериносл.) своїх «Трудов» і «Летописей» (див. [Архівні комісії](#), губернські вчені), з другого — орієнтацією на рос. галузеві журнали «Архивное дело» та «Красный архив». 1932–38, коли після закриття часописів «Радянський архів» (1931 вийшло 6 чисел) та «Архів Радянської України» (протягом 1932–33 надруковано 8 чисел) було видано 2 архів. щорічники: «Архівознавчий науково-інформаційний збірник» (1937) та «Архівознавчий збірник» (1938; обидва — Київ), які цілком відповідали політ. вимогам «нещадної» критики «буржуазних» теорій в архівознавстві. 1947–91 — період

існування єдиного центр. галузевого вид. — «Науково-інформаційний бюлетень Архівного управління МВС УРСР» (див. [«Архіви України»](#)); від 1965 — наук.-інформ. бюл. «Архіви України» (від 1993 — наук.-практ. ж. «Архіви України»). Одночасно з центр. галузевим друк. органом видаються й периферійні журнали, що сприяють вирішенню низки наук.-метод. проблем, тиражуванню наук.-метод. документів для забезпечення ними міських та рай. архівів. Від 1991 — період відродження традицій А. п. в умовах відновлення укр. державності. Поновлюється вид. «Українського археографічного щорічника», «Пам'яток». Поряд з «Архівами України» створ. нові видання (інформ. — «Вісник ЦАУ»; наук. — «Студії з архівної справи та документознавства», «Рукописна та книжкова спадщина України»; археогр. — «Пам'ятки»), покликані об'єктивно висвітлювати проблеми сучасної укр. архівістики. А. п. новіт. періоду об'єднує кращі сили істориків та архівістів навколо розроблення питань історії, теорії і практики архів. справи, сприяє інтеграції архів., бібліотеч. та музейної галузей, встановленню наук. контактів між архівістами різних країн. Поміт. внесок у становлення та розвиток А. п. зробили [Д. Багалій](#), [В. Барвінський](#), [П. Білик](#), [І. Бутич](#), [Л. Васько](#), [В. Веретенников](#), [О. Водолажченко](#), [В. Волковинський](#), [Є. Іванов](#), [О. Данилюк](#), [Ф. Герасименко](#), [В. Міяковський](#), [В. Нікітін](#), [І. Премислер](#), [І. Шабатін](#), [Р. Шпунт](#) та ін.

Рекомендована література

1. Сергієнко Г. Показчик до журналу «Архівна справа» // Наук.-інформ. бюл. / Архівне упр. УРСР. 1958. № 1(31); Його ж. Показчик до журналу «Радянський архів» // Там само. № 2(32); Його ж. Показчик до журналу «Архів Радянської України» // Там само. № 3(33); Архіви України: Системат. показч. 1971–1987 рр. К., 1988;
2. Майборода Р. В., Шандра В. Є. Показчики змісту архівознавчих та археографічних видань // Укр. археогр. щоріч. Нова серія. Вип. 1. К., 1992;
3. Матяш І. Найпотрібніший підручник для всіх архівних робітників: (Укр. архівна періодика 20–30-х років) // Студії з архів. справи та документознавства. К., 1996. Т. 1;
4. Її ж. До історії створення і реорганізації журналу «Архівна справа» // Питання історії, історіографії, джерелознавства та архівознавства Центр. та Сх. Європи: 36. наук. праць. Вип. 1. К.; Чц., 1997;
5. Її ж. Українська архівна періодика 1920–1930-х рр.: історія, бібліографія, бібліометрія. К., 1999.

І. Б. Матяш

Бібліографічний опис:

Архівна періодика / І. Б. Матяш // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44822>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).